

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Edukacja – refleksje, problemy
i perspektywy

Abstrakty

**Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Edukacja – refleksje, problemy
i perspektywy**

Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Kamil Maciąg

Warszawa 2018

Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Edukacja – refleksje, problemy i perspektywy
Warszawa, 25 października 2018 r.
Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Kamil Maciąg

Skład i łamanie:
Monika Maciąg

Projekt okładki:
Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-65272-98-0

Wydawca:
Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
ul. Głowackiego 35/348
20-060 Lublin
www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Honorowy Konferencji:

- **Ks. prof. dr hab. Marian Nowak** – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- **Prof. dr hab. Marian Surdacki** – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- **Prof. Levan Jangulashvili** – Tbilisi Teaching University
- **Dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS** – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Komitet Naukowy Konferencji:

- **dr hab. Remigiusz Wiśniewski, prof. nzw.**
– Szkoła Wyższa im. P. Włodkowica w Płocku
- **dr hab. Norbert Pikuła, prof. UP**
– Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
- **dr hab. Piotr Rozwadowski, prof. WWSH**
– Warszawska Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Bolesława Prusa
- **dr hab. Urszula Tyluś, prof. UPH**
– Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
- **dr hab. Arkadiusz Żukiewicz, prof. UO**
– Uniwersytet Opolski
- **dr Ewa Brodacka-Adamowicz**
– Zastępca Redaktora „Ruchu Pedagogicznego”
- **dr Magdalena Grochulska**
– Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA”
- **dr Aneta Ignatowicz**
– Prorektor Warszawskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej im. B. Prusa
- **dr Agnieszka Križ**
– Rektor Warszawskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej im. B. Prusa
- **dr Izabela Krupa-Mażulis**
– Warszawska Wyższa Szkoła Humanistyczna im. B. Prusa

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Anna Pycka
- Małgorzata Pytel
- Agnieszka Pytka
- Ewa Ratajczyk
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizatorzy



Fundacja
TYGIEL

Patroni



**WYDAWNICTWO
OD.NOWA**



Perspektywy

Spis treści:

Wystąpienie Gościa Honorowego

Wybrane problemy uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole ogólnodostępnej w świetle wyników sondażu przeprowadzanego przez RPO 11

Wystąpienia Uczestników

Aspekt wychowawczo-edukacyjny organizacji społecznych na przykładzie przynależności młodzieży do Ochotniczej Straży Pożarnej..... 15

Czy uczeń może się wypalić? Charakterystyka syndromu wypalenia szkolnego w perspektywie teorii psychologicznych dotyczących przeciążenia sił i utraty zaangażowania szkolnego..... 16

Dostęp dziecka z niepełnosprawnością do edukacji 17

Edukacja ekonomiczna, jako wyzwanie procesu edukacyjnego – przypadek Polski...18

Edukacja przedszkolna – prosta czy złożona? Problem poleceń złożonych w edukacji przedszkolnej 19

Edukacja przyszłości. O jakiej szkole marzą młodzi ludzie? 20

Hejt i inne zagrożenia w szkolnictwie 21

Konstruktywizm i konektywizm w nauczaniu języka obcego – możliwości, trudności, wyzwania..... 22

Krytyczna ocena współczesnej szkoły i dydaktyki technologicznej, która ją zdominowała..... 23

Kształtowanie europejskiej tożsamości uczniów klas I-III szkoły podstawowej, w oparciu o elementy edukacji regionalnej i wielokulturowej oraz wizerunek innych państw i narodów europejskich zawarte w szkolnych podręcznikach 24

Kultura współpracy zespołowej i uczenia się w środowisku zawodowym nauczycieli 25

Małe szkoły w przestrzeni edukacyjnej. Obciążenie, czy wartość dla społeczności lokalnych 26

Między kulturą lokalną a globalną – dylematy i wyzwania wczesnoszkolnej edukacji muzycznej..... 27

Możliwości zastosowania Techniki Alexandra w edukacji..... 28

Muzyka – sztuką czy nauką? 29

Normy, zasady, wartości. Rola polonisty i pedagoga w kształtowaniu świadomości aksjologicznej uczniów klasy IV szkoły podstawowej	30
Obraz zespołu Aspergera w świadomości studentów studiów nauczycielskich w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie	31
Papierowa czy elektroniczna forma pisma jako narzędzia komunikacyjnego na podstawie studenckiego forum internetowego	32
Rola emocji w pedagogice pamięci	33
Skuteczność nauki słownictwa na platformie on-line – instaling.pl	34
Sukces pedagogiczny w biegu życia ludzkiego Orłów Targówka	35
Wyzwania nauczycieli geografii z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontekście nowej podstawy programowej	36
Zastosowanie grywalizacji w edukacji na przykładzie matematyki.....	37
Indeks Autorów	39

Wystąpienie Gościa Honorowego

Wybrane problemy uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole ogólnodostępnej w świetle wyników sondażu przeprowadzanego przez RPO

Dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS, Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Zgodnie z art. 24 ust. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r. Państwa-Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do edukacji. Mając na celu realizację tego prawa bez jakiegokolwiek formy dyskryminacji i na zasadach równości, Państwa-Strony zagwarantują system edukacji integracyjnej na wszystkich etapach edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego ukierunkowany na: pełny rozwój ludzkiego potencjału, poczucia godności i własnej wartości, oraz wzmocnienie poszanowania dla praw człowieka, fundamentalnych swobód i różnorodności członków rodziny ludzkiej; jak najpełniejszy rozwój osobowości, talentów i kreatywności, jak również intelektualny i fizyczny osób niepełnosprawnych; umożliwienie osobom niepełnosprawnym efektywnego uczestnictwa w wolnym społeczeństwie. Wobec powyższego Polska zobowiązana jest do respektowania tych zapisów.

Na poziomie szkoły ważnym zagadnieniem jest edukacja uczniów z niepełnosprawnością, tzw. uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Konwencja o prawach dziecka podkreśla szczególnie obowiązek nałożony na państwo w zakresie respektowania praw tych dzieci. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach określa zakres wsparcia uczniom SPE.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajmuje zatem (powinien zajmować) ważne miejsce w procesie wsparcia społecznego w środowisku szkolnym. Nie chodzi wyłącznie o udzielanie mu pomocy w nauce, a chyba nawet bardziej o zapewnienie odpowiednich warunków do wszechstronnego

rozwoju. Dlatego celem wystąpienia jest zaprezentowanie wyników z sondażu diagnostycznego przeprowadzonego przez Rzecznika Praw Dziecka w 2018 roku na temat udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom szkół podstawowych. Przedstawione zostaną wybrane opinie dyrektorów szkół, nauczycieli i rodziców uczniów z SPE na ten temat oraz własne refleksje związane z nimi. Omówione zostaną zagadnienia dotyczące aspektów: dydaktycznych, wychowawczych, organizacyjnych oraz pomocowych.

Wystąpienia Uczestników

Aspekt wychowawczo-edukacyjny organizacji społecznych na przykładzie przynależności młodzieży do Ochotniczej Straży Pożarnej

Anna Polaszewska, a_polaszewska@wp.pl, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk Pedagogicznych, www.pedagogika.umk.pl

Ochotnicza Straż Pożarna jest organizacją społeczną, która realizuje szereg istotnych funkcji wobec społeczeństwa (od ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa poprzez zadania związane z kulturą, tradycją, integracją społeczną aż po edukację i wychowanie). W swych szeregach skupia członków z różnych warstw społecznych, grup zawodowych oraz wiekowych. Drzwi tej formacji otwarte są także dla ludzi młodych, którzy z dumą zasilają szeregi dziecięcych oraz młodzieżowych drużyn. To właśnie w tym aspekcie najsilniej ujawnia się funkcja wychowawczo-edukacyjna. Przynależność do tej organizacji niejako wymusza poznanie nie tylko obowiązujących zachowań, zwyczajów i zasad lecz także wyrobienia pewnych postaw, przyswojenia wartości respektowanych i zachowywanych przez kolejne pokolenia. Aspekt wychowawczo-edukacyjny nie odnosi się w tym kontekście wyłącznie do wyrobienia nawyków niezbędnych podczas służby, do nauki karność i dyscypliny czy przyzwyczajenia do dokładnego wykonywania rozkazów. Istotnym czynnikiem wychowawczym jest przede wszystkim troska o wartości, o wyrobienie dobrych cech, którymi kierować się będą młode jednostki zarówno w służbie, jak i w życiu w sensie ogólnym. Młodzi wychowywani są między innymi w duchu współdziałania, otwartości na innych, poszanowania dla drugiego człowieka, udzielaniu wsparcia i pomocy osobom, które tego potrzebują. Wyczulani są także na różnego rodzaju trudności i bariery, których mogą doznawać i doświadczać jednostki. Kształtowana jest obowiązkowość, wytrwałość czy systematyczność. Zwraca się również dużą uwagę na poszanowanie tradycji oraz historii, zarówno w sensie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. Działalność wychowawczo-edukacyjna stanowi istotny instrument więzi organizacyjnej, rozwoju i umacniania OSP oraz społeczności lokalnej. Jest elementem kształtowania i wzbogacania osobowości młodego człowieka, szczególnie jego postaw patriotycznych i obywatelskich.

Czy uczeń może się wypalić? Charakterystyka syndromu wypalenia szkolnego w perspektywie teorii psychologicznych dotyczących przeciążenia sił i utraty zaangażowania szkolnego

Katarzyna Tomaszek, katarzyna.tomaszek@up.krakow.pl, *Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, www.up.krakow.pl*

Syndrom wyczerpania sił, czy też wypalenia jest zagadnieniem interdyscyplinarnym i szeroko analizowanym w kontekście środowiska pracy. Jednak w ostatnich latach coraz częściej uwagę wzbudza problematyka przeciążenia aktywnościami szkolnymi i utraty zaangażowania w naukę w grupie dzieci i młodzieży. Zjawisko wypalenia szkolnego jest stosunkowo nowym zagadnieniem na gruncie psychologii i pedagogiki. W kontekście edukacyjnym podłożem wypalenia jest doświadczanie przez ucznia chronicznego stresu szkolnego. Reakcja wskazująca na wyczerpanie sił pojawia się u uczniów początkowo mocno zaangażowanych w realizację obowiązków szkolnych charakterystyczne symptomy tego zjawiska to wyczerpany emocjonalnie czego objawem są m.in. brak energii do działania, anhedonia, impulsywność, objawy psychosomatyczne. Uczeń odczuwa ponadto nieustannie zmęczenie, nie angażuje się w aktywność szkolną, jego postawa względem otoczenia odznacza się cynizmem i obojętnością, alienacją i wycofaniem. Syndrom wyczerpania sił w grupie dzieci i młodzieży uczącej się ma istotne znaczenie dla efektywności procesu edukacyjnego i funkcjonowania szkolnego dzieci i młodzieży. W ramach referatu zostaną omówione symptomy wskazujące na obecność tego zjawiska w grupie uczniów, modele teoretyczne analizujące dynamikę tego zjawiska w kontekście edukacyjnym. Referat obejmuje również przedstawienie czynników ryzyka pojawienia się wypalenia szkolnego w grupie uczniów oraz konsekwencji jego doświadczania dla funkcjonowania i rozwoju dzieci i młodzieży.

Dostęp dziecka z niepełnosprawnością do edukacji

Magdalena Sobas, magdalena.sobas@humanitas.edu.pl, Katedra Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego WPIA UŚ w Katowicach, Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu

Zagadnienie dostępu dzieci z niepełnosprawnościami do edukacji nadal w niektórych aspektach stanowi nie tylko spory problem, ale również wyzwanie dla całego systemu edukacji w Polsce. Zgodnie z Konstytucją RP każdy ma prawo do nauki, a zadaniem władz publicznych jest zapewnienie obywatelom powszechnego i równego dostępu do wykształcenia, również Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych nie tylko uznaje prawo osób z niepełnosprawnością do edukacji, ale przewiduje jego realizację bez dyskryminacji i zasadach równych szans zapewniając jednocześnie włączający system kształcenia, który umożliwi integrację na wszystkich poziomach edukacji i w kształceniu ustawicznym.

Problemy współczesnej edukacji włączającej rozpoczynają się już na etapie logistyki – a mianowicie niejednokrotnie transport dzieci z niepełnosprawnościami do placówki edukacyjnej nie jest finansowany przez władze samorządowe (kwestia ta niejednokrotnie była przedmiotem wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich m.in. do MEN), mimo istnienia takiego obowiązku. Niejednokrotnie problemem jest również architektura szkoły czy przedszkola uniemożliwiająca poruszanie się po obiekcie uczniowi z niepełnosprawnością. Reforma edukacji wprowadziła zmiany w zakresie indywidualnego nauczania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pracy nauczycieli wspomagających czy doskonalenia zawodowego nauczycieli. Niejednokrotnie wywołują one wątpliwości i kontrowersje. Bywa, że dyrektorzy szkół nie posiadają odpowiedniej wiedzy dotyczącej postępowania z dziećmi z niepełnosprawnościami. Kwestie te niewątpliwie wymagają wyjaśnienia i spojrzenia na nie z punktu widzenia osoby z niepełnosprawnością, która w życiu napotyka na wiele przeszkód. Podczas wystąpienia omówione zostaną aktualne problemy edukacji włączającej z punktu widzenia prawnego i etycznego, a także wskazane zostaną jej pozytywne elementy, jak i te, które wciąż wymagają doprecyzowania i usystematyzowania zarówno pod względem formalnym, jak i praktycznym.

Edukacja ekonomiczna, jako wyzwanie procesu edukacyjnego – przypadek Polski

Ewa Cichowicz, ewa.cichowicz@sgh.waw.pl, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, www.sgh.waw.pl

Z uwagi na zachodzące współcześnie zmiany społeczne, ekonomiczne oraz demograficzne, w ramach procesu edukacji pojawiają się nowe wyzwania. Jednym z nich jest konieczność szerszego włączenia do programów nauczania treści ekonomicznych. Przeprowadzane badania dowodzą, że nawet w krajach wysokorozwiniętych ma miejsce zbyt niski poziom świadomości i wiedzy ekonomicznej, który przekłada się na występowanie negatywnych konsekwencji, np. w postaci wykluczenia finansowego, podejmowanie niewłaściwych decyzji finansowych, niższy standard życia i brak możliwości zaspokajania deklarowanych potrzeb. W Polsce także widoczne jest to zjawisko, zaś na jego nasilenie ma wpływ m.in. brak adekwatnej edukacji ekonomicznej, prowadzonej tak w systemie formalnym, jak i uzupełnienie jej przez wykorzystanie możliwości ukierunkowanego kształcenia nieformalnego.

W związku z tym podstawowym celem pracy była próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego edukację ekonomiczną należy w szerszym stopniu włączyć do programów nauczania oraz opracować zespół działań wspomagających o charakterze dodatkowym. Aby zrealizować tak określone zadanie badawcze, wystąpienie podzielono na trzy części. W pierwszej, przeprowadzono rozważania na temat głównych determinant wprowadzenia edukacji ekonomicznej do wszystkich szczebli systemu kształcenia. W drugiej części, uwagę poświęcono identyfikacji treści ekonomicznych, jakie są umieszczone w podstawach programowych polskiego systemu edukacji. W trzeciej części, wskazano konsekwencje braku ustrukturyzowanych działań edukacyjnych, mających prowadzić do wzrostu poziomu świadomości i wiedzy ekonomicznej w społeczeństwie. Wyniki uzyskane z przeprowadzonej analizy pozwolą wskazać, w jakich obszarach występują problemy z przekazywaniem wiedzy na temat zagadnień ekonomicznych, jakie należy obrać kierunki zmian oraz dlaczego jest to istotna kwestia nie tylko z punktu widzenia jednostki, ale i całego systemu społeczno-ekonomicznego.

Edukacja przedszkolna – prosta czy złożona? Problem poleceń złożonych w edukacji przedszkolnej

Agnieszka Piechowicz, 3groszeagi@gmail.com, Instytut Wspomagania Rozwoju Człowieka i Edukacji, Wydział Nauk Pedagogicznych, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie im. M. Grzegorzewskiej, www.aps.edu.pl

Podjęte rozważania koncentrują się wokół problemu wykonywania poleceń złożonych przez dzieci w ostatnim roku wychowania przedszkolnego.

Jest to ostateczny moment, w którym można przygotować dzieci do nauki szkolnej, uwzględniając wykonywanie wieloetapowych zadań. Dziecko zaczynające naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej traktowane jest jak mały uczeń, który dużo już umie i wiele potrafi. Nie ma tam czasu i miejsca na kształtowanie umiejętności wykonywania takich zadań. Poruszany problem jest o tyle istotny, że cała nauka szkolna już od pierwszych dni jej trwania, aż po klasę maturalną w dużej mierze oparta jest właśnie na wykonywaniu ciągów poleceń. Tymczasem przeprowadzone wstępne obserwacje oraz rozmowy z nauczycielami i rodzicami pozwalają dostrzec, że takie sytuacje nastrożają dzieciom nie lada trudności.

Z poczynionych dotychczas analiz wynika, że w przedszkolach pomija się problem przygotowania dzieci do wykonywania poleceń złożonych. Podobnie jest również w publikacjach pedagogicznych i psychologicznych dotyczących wychowania i kształcenia dzieci przedszkolnych.

Głównym celem pracy jest przegląd literatury związanej z tematyką wykonywania poleceń złożonych przez dzieci w wieku przedszkolnym, autorska próba klasyfikacji zadań wieloetapowych, prezentacja zarysu eksperymentów diagnostycznych, których zadaniem jest sprawdzenie umiejętności wykonywania zadań złożonych przez dzieci w wieku przedszkolnym oraz krótki opis uzyskanych wyników badań pilotażowych.

Edukacja przyszłości. O jakiej szkole marzą młodzi ludzie?

Mateusz Konieczny, *mateusz.konrad.konieczny@gmail.com*, Zakład Profilaktycznych Funkcji Polityki Społecznej, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Uniwersytet Warszawski, www.isns.uw.edu.pl

„W roku 2030 młodzi ludzie, zarówno uczniowie jak i studenci, są świadomi swojej wartości, a także bogaci w doświadczenia edukacyjne i społeczne, które mogą wykorzystywać w realizowaniu swoich pasji i zainteresowań oraz w podejmowanych przedsięwzięciach naukowych i aktywności zawodowej” – tak brzmi wizja edukacji wypracowana przez uczestników projektu „Młodzież, czyli kto, co, jak i dlaczego? Opracowanie Założeń do Strategii Państwa dla Młodzieży” realizowanego przez Stowarzyszenie na rzecz powołania Rady Młodzieży RP. W trakcie wystąpienia zostaną zaprezentowane spojrzenia na edukację i szkołę przyszłości zebrane podczas konsultacji ogólnopolskich (prowadzonych z uczniami, studentami, nauczycielami oraz osobami pracującymi z młodzieżą) oraz efekty prac sześciu grup roboczych tworzonych przez młodych ludzi 1) aktywność obywatelska, 2) edukacja i szkolnictwo wyższe, 3) innowacje, internet i cyfryzacja, 4) kultura, 5) rynek pracy oraz 6) sport, zdrowie i turystyka.

Czy wizja edukacji i szkoły przyszłości zaproponowana przez młodzież jest realna? Jakie propozycje zgłaszają młodzi ludzie? Czego oczekują i z jakimi wyzwaniem zmagają się na co dzień? W jakim stopniu szkoła (być może nie tylko szkoła?) powinna skutecznie przygotowywać uczniów do podjęcia aktywności społecznej, naukowej, ale i zawodowej? Podczas przeprowadzonych konsultacji młodzież zwróciła uwagę na 4 obszary strategiczne – wsparcie edukacyjne, współpraca i aktywny samorząd, kompetencje miękkie, uczelnie i studenci. Opinie te prezentują zupełnie inną perspektywę patrzenia na edukację, a tym samym mogą stać się początkiem tworzenia stałego procesu włączania odbiorców systemu edukacji do jego współtworzenia. Przedstawione wyniki oraz propozycje założeń do Strategii Państwa dla Młodzieży zostaną wzbogacone aktualnymi badaniami oraz analizami dotyczącymi sytuacji młodych ludzi w Polsce, w tym młodzieży wkraczającej na rynek pracy.

Hejt i inne zagrożenia w szkolnictwie

Tadeusz Marian Cieślak, *tmc33@wp.pl*, Instytut Historii i Politologii, Akademia Pomorska, Słupsk, *www.apsl.edu.pl*

Karl E. Dambach w publikacji *Mobbing w szkole, jak zapobiegać przemocy grupowej?* opisuje groźne zjawisko występuje we wszystkich grupach wiekowych, również wśród studentów. Jest ono w wielu przypadkach, „[.....] sposobem na nudę, monotonię, formą rozrywki, okazją do wykazania się przed rówieśnikami. Może również pełnić funkcję wentyla agresji. Frustracja, niezaspokojenie własnych potrzeb napastników zostaje przetworzona na agresję wyładowywaną na bezbronnej ofierze.” Elementem mobbingu jest najczęściej hejt w różnych, wymyślnych postaciach. Z angielskiego *hate speech* oznacza mowę nienawiści. Pogarda w postaci hejtu może mieć różne podłoża, najczęstszym jest brak równowagi psychicznej, nadpobudliwość emocjonalna, nuda. Wulgarne, obelżywe, kłamliwe SMS-y, posty, „wrzutki” przybierają postać grypserski hejtowej. Zarówno hejt werbalny jak inne jego formy a w konsekwencji mobbing, mają służyć ustaleniu w grupie tak zwierząt jak i ludzi hierarchię przywódczą lub władztwo terytorialne (tu rządzą ja!). W szkole, przywódcy klasowi ustalają i narzucają swoje normy i porządki. Ci z kolei rywalizując z przywódcami innych klas walczą o przywództwo w szkolne i dalej, na teatrum neutralnym o prym między szkołami. Najlepszym sposobem zapobiegania tym groźnym praktykom są międzyklasowe i międzyszkolne rywalizacje sportowe. Świetnie sprawdzają się tu wszelkie gry zespołowe (piłka ręczna, nożna, siatkówka). To na rodzicach dzieci, nauczycielach, wuefistach i trenerach spoczywa odpowiedzialność i obowiązek bacznych obserwacji czy nie dochodzi do oznak hejtu i mobbingu. Wśród młodzieży i studentów daje się zaobserwować hejt obcojęzyczny przeradzający się w grypserską obcojęzyczną a u naukowców, badaczy i wykładowców grypserską naukowo-branżową.

Konstruktywizm i konektywizm w nauczaniu języka obcego – możliwości, trudności, wyzwania

Maria Kossakowska-Maras, marineczka@mail.ru, Instytut Filologii Rosyjskiej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Rzeszowski, www.uniw.rzeszow.pl

Nieliniarnie zmieniająca się rzeczywistość implikuje powstawanie nowych teorii edukacyjnych. Do takich teorii dydaktycznych należą konstruktywizm i konektywizm.

Paradygmat konstruktywistyczny wpisuje się dyskusję na temat możliwości kreatywnych człowieka. Konstruktywizm w dydaktyce jest nurtem różnorodnym, pełnym sporów i dyskusji. Konstruktywizm odcina się od modelu transmisji wiedzy, który polega na przesyłaniu informacji od wykładowcy do studenta w jakiegokolwiek formie. Zgodnie z zaleceniami konstruktywizmu uczenie się musi wynikać przede wszystkim z samodzielnej aktywności poznawczej studentów i zdecydowanie innej od zalecanej przez wiele lat roli nauczyciela, który powinien stać się organizatorem i koordynatorem procesu kształcenia oraz osobą inspirującą do poszukiwania nowej wiedzy.

Konektywizm rozwijany jest od samego początku pod hasłem „teorii uczenia się w epoce cyfrowej”. Teoria ta łączy wiele teorii uczenia się, uwzględniając struktury społeczne i narzędzia technologiczne. Uczenie się uległo przekształceniu w obszar aktywności nieformalnej, sieciowej i technologicznej. Jest ono procesem ciągłym i bazuje w głównej mierze na wykorzystaniu sieci. Ważna jest umiejętność znalezienia najważniejszych informacji i ich wyselekcjonowania – potoczne określenie know-how i know-what zostało uzupełnione o know-where.

Kluczowe zagadnienia, które mają wpływ na zastosowanie zasad konstruktywizmu i konektywizmu w praktyce edukacyjnej, dotyczą: stosunku do wiedzy, procesu uczenia się, zachowań edukacyjnych wykładowcy, umiejętności samokształcenia studentów, znajomości przez wykładowców teorii pokoleń i w konsekwencji sposobu funkcjonowania młodzieży w świecie.

Zastosowanie zasad konstruktywizmu i konektywizmu w nauczaniu/uczeniu się języka obcego (języka rosyjskiego) omówiono na przykładzie metody projektów oraz B-learningu (blended learningu).

Krytyczna ocena współczesnej szkoły i dydaktyki technologicznej, która ją zdominowała

Arleta Witek, scarlett11@onet.eu, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański, www.wns.ug.edu.pl

„Powiedz mi, a zapomnę, pokaż mi, a zapamiętam, pozwól mi zrobić, a zrozumiem.” W słowach Konfucjusza znajdujemy wiele prawdy. Aczkolwiek współczesne szkolnictwo najprawdopodobniej o tym zapomniało. Zasady na których jest oparte funkcjonowanie szkoły niewiele się różnią od tych obowiązujących w tradycyjnym modelu nauczania Jana Fryderyka Herbarta. Obowiązkowa szkoła stworzona w XIX-wiecznych Prusach na wzór fabryki nie miała na celu rozbudzania indywidualnych zdolności i rozwijaniu talentów poszczególnych uczniów. Była to szkoła, która tworzyła posłuszne społeczeństwa, mające poddać się władzy. Uczniowie byli niczym produkty, wszyscy jednakowi, ponieważ wszyscy skończyli szkołę, gdzie wszystko było obowiązkowe dla wszystkich. Chodź minęło 150 lat polska edukacja niewiele się zmieniła.

Dlatego w wystąpieniu poruszono wątek miejsca, jakie zajmuje dziecko w systemie kształcenia oraz problemów, które szkoła mu przysparza. Zadaniem ucznia w perspektywie dydaktyki technologicznej jest sztywne podążanie za regułami i schematami jakie narzuca mu instytucja szkoły. Uczeń nie może podążać za swoimi zainteresowaniami, talentami oraz pasjami. Musi wkuwać kanon, który nie zawsze jest dla niego dobry. Dziecko często musi poświęcać swoje mocne strony na rzecz reperowania tych słabszych, które są poza jego strefą chęci poznania. Ponadto są prezentowane w nudny, rutynowy i wyłącznie teoretyczny sposób, który dodatkowo prowadzi do niezrozumienia treści. Co z kolei doprowadza do słabych ocen, które we współczesnym myśleniu wciąż uchodzą za wyznacznik pozycji społecznej. Wszystko to dąży do spadku motywacji, niezadowolenia oraz frustracji, której przejawem jest nienawiść do szkoły. Ale nie trudno nienawidzić instytucji, która nas ujednocila i zabiera nam poczucie własnego indywidualizmu.

Kształtowanie europejskiej tożsamości uczniów klas I-III szkoły podstawowej, w oparciu o elementy edukacji regionalnej i wielokulturowej oraz wizerunek innych państw i narodów europejskich zawarte w szkolnych podręcznikach

Elżbieta M. Mach, elzbieta.mach@uj.edu.pl, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych, Instytut Europeistyki, Zakład Polityki i Kultury Krajów Śródziemnomorskich, www.europeistyka.uj.edu.pl

Celem pracy jest omówienie zagadnienia kształtowania tożsamości europejskiej uczniów klas I-III szkoły podstawowej, w kontekście edukacji wielokulturowej i regionalnej, w oparciu o treści edukacyjne zawarte w szkolnych podręcznikach. Etap edukacji wczesnoszkolnej jest szczególnym okresem w życiu ucznia, gdzie nauczyciel i podręcznikowy przekaz zyskują znaczący wpływ na kształtowanie światopoglądu ucznia, budowanie jego autowizerunku i wielorakich tożsamości.

Autorka odpowiada na pytanie badawcze o to, czy szkolne podręczniki wspierają kształtowanie tożsamości europejskiej ucznia, czyniąc odwołania do jego tożsamości lokalnej i regionalnej; tak, by uczeń spostrzegał siebie jako część większej, społecznie i kulturowo zróżnicowanej europejskiej całości?

Dla uzyskania odpowiedzi na to pytanie zastosowano metodę analizy treści dokumentów Ministerstwa Edukacji Narodowej; oraz analizę treści podręczników wskazanych przez nauczycieli w badaniach ankietowych.

Przeprowadzone analizy wykazały, iż podręczniki w niewystarczającym stopniu zawierają wyraźne wskazówki dydaktyczne i treści edukacyjne, które wzmacniałyby kształtowanie tożsamości europejskiej uczniów i ich poczucia przynależności do wspólnej europejskiej rodziny. Elementy edukacji europejskiej i wielokulturowej zajmują marginalne miejsce, a edukacja regionalna polega głównie na przekazywaniu przyrodniczo-geograficznej i etnograficznej wiedzy o wybranych regionach Polski, bez szerszych odniesień do lokalności ucznia i bez inspirowania go do poszukiwań współczesnych lub/i historycznych związków kulturowych i wielokulturowych w najbliższym otoczeniu. Od aktywności nauczycieli zależeć zatem będzie włączenie omawianych zagadnień do procesu dydaktyczno-wychowawczego szkoły oraz zakres kształtowania tożsamości uczniów. Badanie gotowości i kompetencji nauczycieli po podjęcia tego wyzwania stanowi rekomendację do dalszych prac badawczych autorki.

Kultura współpracy zespołowej i uczenia się w środowisku zawodowym nauczycieli

*Małgorzata Kamińska, gosiam0@poczta.onet.pl, Wydział Pedagogiczny, Szkoła
Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku*

Celem pracy jest prezentacja wyników badań na temat stanu kultury współpracy nauczycieli w zespołach oraz przebiegu i efektów uczenia się wzajemnego. Przyjęta perspektywa teoretyczna badań odnosiła się do modelu szkoły jako organizacji uczącej, w której ważne miejsce zajmują: zespołowa współpraca i wzajemne uczenie się jej członków. Model kultury organizacyjnej opartej na współpracy i uczeniu się wyznaczył podstawowy obszar badań i założenia metodologiczne. Kultura współpracy jako przedmiot badań, była analizowana z uwzględnieniem trzech warstw: przekonań, norm współpracy oraz zachowań zespołowych. Warstwę przekonań tworzyły sposoby myślenia nauczycieli o roli współpracy zespołowej w przełamywaniu stereotypu kultury indywidualizmu w szkole wraz ze wskazaniem jej pozytywnych i negatywnych stron, oceną jej jakości i znaczenia dla rozwoju osobowego i instytucjonalnego szkoły. Wzięto również pod uwagę sposoby myślenia o czynnikach, które potencjalnie determinują jej skuteczność. W warstwie norm badano sposoby myślenia nauczycieli o wymaganiach formalno-prawnych i normach organizacyjnych, które wyznaczają przebieg współpracy w zespołach i zachowania członków. Warstwę zachowań rozumiano jako sposoby działania nauczycieli we współpracy, które obejmowały: zadania wykonywane podczas współpracy, przyjęte formy działalności, aktywność członków zespołów i stosowane przez nich sposoby pobudzania tej aktywności. Za praktyczny przejaw współpracy zostały uznane także typowe zachowania organizacyjne nauczycieli w zespołowych relacjach międzyludzkich. Uczenie się wzajemne było interpretowane jako niezbędny składnik charakteryzujący kulturę współpracy w organizacji uczącej. Na gruncie szkoły i nauczycieli, zespołowe uczenie się analizowano z perspektywy wzajemnego przekazywania wiedzy, umiejętności i doświadczeń zawodowych i osobistych, poprzez aktywne i świadome uczestnictwo w zespole ludzi, współpracujących ze sobą na zasadach partnerstwa i otwartej komunikacji. Badano stosunek nauczycieli do zespołowego uczenia się oraz jego przejawy, rozumiane jako działania i metody wspierające proces uczenia się. Przedmiotem badań były również deklarowane rezultaty zespołowego uczenia się w wymiarze kompetencji zawodowych i osobistych, nabywanych przez nauczycieli podczas współpracy.

Małe szkoły w przestrzeni edukacyjnej. Obciążenie, czy wartość dla społeczności lokalnych

Marcin Jurzysta, marcinju@go2.pl, Zespół Szkół w Wyżnem, Uniwersytet Rzeszowski, www.zswyzne.szkolnastrona.pl, ur.edu.pl

W 1999 roku w wyniku reformy oświatowej państwo oddało poszczególnym samorządom nadzór administracyjny nad szkolnictwem powszechnym. Od tego czasu wiele się u nas zmieniło. Borykamy się z problemami demograficznymi, zmieniła się struktura społeczna, a w systemie edukacji pojawił się tzw. rynek usług edukacyjnych, w którym zaistniały szkoły niepubliczne (prywatne). To wszystko sprawia, że dziś, w dobie wielu wyzwań cywilizacyjnych, a także kolejnej reformy likwidującej szkoły gimnazjalne, to właśnie samorządy muszą mierzyć się z niepokojami związanymi z ww. procesami.

W niniejszym wystąpieniu naszkicowany został problem związany z prowadzeniem przez samorządy małych szkół funkcjonujących w środowisku wiejskim. Te szkoły bowiem są najbardziej „czułe” na wszelkie zmiany prawne zachodzące w systemie oświaty, a jednocześnie muszą szybko dostosowywać się do nowych warunków, w jakich przychodzi im funkcjonować. Organy prowadzące takich szkół (najczęściej gminy) natomiast muszą być wyczulone na różnorakie problemy związane z codziennym funkcjonowaniem prowadzonych przez siebie placówek, co za tym idzie muszą reagować szybko i skutecznie, tak by godzić ze sobą (niejednokrotnie sprzeczne) interesy uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Poniższe badania są jedynie przyczynkiem do dyskusji, zwłaszcza w kontekście wprowadzanej właśnie reformy edukacji. W procesie tym pomija się bowiem małe szkoły i trudności jakie mogą mieć społeczności w nich właśnie funkcjonujące. Mała szkoła nie powinna być bowiem traktowana jako zbędny balast dla samorządu, ale miejsce, gdzie nie tylko kształci się nowe pokolenie, lecz również prowadzona jest weń animacja kulturowa i integracja społeczeństwa.

Między kulturą lokalną a globalną – dylematy i wyzwania wczesnoszkolnej edukacji muzycznej

Elżbieta Frołowicz, elf@gd.home.pl, Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki, Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku; www.amuz.gda.pl

Celem wypowiedzi była próba odpowiedzi na pytanie, jak w obliczu pluralizmu, bogactwa różnorodności i kształtu przeobrażeń współczesnej kultury ma wyglądać edukacja muzyczna dziecka w polskiej szkole. Wyjaśniono w jaki sposób zjawiska i procesy kulturowe związane z globalizacją i lokalnością zaistniały w edukacji muzycznej i dlaczego zaprezentowane tu refleksje muzyka-pedagoga zostały skoncentrowana na pierwszym etapie edukacji. Zostały one zogniskowane wokół dwóch zasadniczych wątków:

- etap edukacji wczesnoszkolnej jako okres sensorywny dla muzycznego rozwoju jednostki oraz istotny moment enkulturacji muzycznej ucznia,
- edukacja muzyczna wobec problemów tradycji artystycznej muzyki europejskiej w perspektywie lokalności i globalności współczesnej kultury.

W wystąpieniu omówiono zjawisko enkulturacji muzycznej i jej specyfikę w okresie wczesnoszkolnym. W konkluzji sformułowano wniosek, że edukacja muzyczna nie powinna dostosowywać się do otaczających współczesne dziecko produktów muzycznej kultury globalnej, lecz uzupełniać i wspierać te aspekty enkulturacji muzycznej, które z różnych względów przez inne jej czynniki formotwórcze są pomijane i zaniedbywane. W tym kontekście zwrócono uwagę, że to właśnie regionalne tradycje są terenem, na którym możliwa jest realizacja najszerzych powiązań pomiędzy wyniesionym z domu pierwotnym uwrażliwieniem na muzykę, a doznaniem decydującymi o społecznym charakterze aktywności kulturowej. Jest to istotne zwłaszcza w tych regionach naszego kraju, które mają silne lokalne tradycje muzyczne. Podkreślono, iż aktywność muzyczną ucznia powinno się tak organizować, aby umożliwić mu eksplorację własnej puli doświadczeń muzycznych i w odniesieniu (czy nawiązaniu) do nich – przykładowo poszukując powiązań, „przepływów” pomiędzy muzyczną kulturą masową a artystyczną – zapoznawać dziecko z dziedzictwem muzycznej kultury europejskiej, dając mu szansę przechodzenia na kolejne etapy enkulturacji muzycznej.

Możliwości zastosowania Techniki Alexandra w edukacji

Zuzanna Laszczkowska, *zuzanna.laszczkowska@gmail.com; Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski*

Kiedy w 1973r. Nikolaas Tinbergen otrzymał Nagrodę Nobla, poświęcił połowę swojej przemowy Technice Alexandra, możliwościach jej zastosowania i kwestii braku jej popularności. Raymond Dart nazwał ją wręcz jednym z najbardziej niedocenionych osiągnięć XX w. Wypowiedzi te stanowią tylko dwa przykłady spośród wielu przypadków, w których autorytety w różnych dziedzinach zwracały uwagę na to, że potencjał Techniki Alexandra nie został jeszcze dostatecznie odkryty.

Metoda ta jest systemem edukacyjnym stworzonym przez Fredericka Matthiasa Alexandra. Technikę można zastosować niemal w każdej sytuacji życia codziennego, ale szczególnie często korzystają z niej osoby cierpiące na fizyczne dolegliwości, poszukujące metod rozwoju osobistego albo występujące scenicznie. Sam Alexander stworzył technikę, aby przezwyciężyć postępujące problemy z głosem, które zaczęły zagrażać jego karierze aktorskiej. Celem pracy z TA jest rozpoznawanie i eliminowanie szkodliwych nawyków, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie ludzkiego organizmu. Charakterystyczne dla metody jest koncentrowanie się na fizycznych napięciach i postawie ciała, ale proces w TA angażuje także aktywność umysłową.

Celem wystąpienia było zaprezentowanie podstawowych założeń pracy z Techniką Alexandra, podsumowanie aktualnego stanu wiedzy dotyczącej omawianej metody oraz możliwości zastosowania jej na gruncie edukacji.

Muzyka – sztuką czy nauką?

Tadeusz Marian Cieślak, *tmc33@wp.pl*, Instytut Historii i Politologii, Akademia Pomorska, Słupsk, *www.apsl.edu.pl*

Czym jest muzyka? Trzy cechy „definiujące” muzykę: emocje, myślenie naukowe, czas (Hans Heinrich Eggebrecht niemiecki muzykolog). Jak żadna inna sztuka potrafi leczyć i pocieszać, upiększać i uświetniać, pobudzać i łagodzić, zwodzić i umacniać, jest odbiciem kosmosu. Muzyka nie istnieje bez historyczno- kulturowych kontekstów, jest zawsze komentarzem filozoficznym życia i praw natury (filozofia tomistyczna). Historyczność człowieka jest tożsama z historycznością muzyki, tak zewnętrznie jak i wewnętrznie. Obok niezliczonej ilości instrumentów żywych i ożywianych, człowiek jest najdoskonalszym, żywym instrumentem, wyposażonym w najdoskonalszy komputer (mózg). Zatem, czy muzyk, grajek czy każdy Janko muzykant jest tylko grajkiem, czy kimś więcej? Grecy twierdzą, że każdy muzyk jest naukowcem transponującym swoją emocjonalność, umysłowość i zmysłowość na niezwerbalizowany, zrelatywizowany język kontaktu z naturą. Greckie *musikos* nie oznaczało wyłącznie muzyka lecz wszechstronnie wykształconego człowieka posiadającego umiejętności realizowania się w wielu dyscyplinach nauki i sztuki. Dlaczego zatem ludzkość coraz mniej śpiewa, muzykuje, tańczy? Woli przyglądać się, podziwiać, kibicować, słuchać. Wycofywanie się z czynnego życia społeczno-kulturalnego i artystycznego jest z gruntu szkodliwe tak dla jednostki jak i społeczności w której żyje. Przyczyn tych postaw należy upatrywać w rodzinie a następnie w zubożałej i nieatrakcyjnej oświacie, czytaj szkole każdego szczepła, profilu i typu. Kolejną przyczyną a raczej wymówką są wykrety w stylu: „nie ma piniendzy i nie będzie”. Co robi wówczas młody człowiek? Zamiast rozwijać się intelektualnie, szuka pieniędzy. W szkole ciągłe napomnienia, nie wrzeszcz, cicho siedź, nie śpiewaj bo fałszujesz, za głośno grasz! A tu słyszę: zlikwidować szkołę, bo się nie opłaca? Dzieci i młodzież są ciekawi świata i chcą się uczyć, a chcieć to móc, problemem jednak jest stan autoświadomości nas dorosłych.

Normy, zasady, wartości. Rola polonisty i pedagoga w kształtowaniu świadomości aksjologicznej uczniów klasy IV szkoły podstawowej

Małgorzata Furgała, furgam@wp.pl, Katedra Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego, Wydział Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, www.uksw.edu.pl

Badanie przeprowadzono w związku z przekonaniem wyrażanym wielokrotnie w komentarzach do „Podstawy programowej kształcenia ogólnego”, że nauczanie norm, zasad i wartości powinno być ściśle związane z doświadczeniem życiowym ucznia. Proces uczenia się staje się wówczas kognitywno-afektywny i wzmacnia motywację do podjęcia aktywności poznawczej. Celem badania była próba odpowiedzi na pytanie czy można w ten sposób usprawnić proces kształcenia polonistycznego w IV klasie szkoły podstawowej, by uczniowie aktywnie włączali się w tok lekcyjny i świadomie uczestniczyli w poznawaniu treści programowych. W pracy opisano współpracę nauczyciela języka polskiego z pedagogiem szkolnym w zakresie kształtowania świadomości aksjologicznej dzieci klasy IV z uwzględnieniem wzbogacania słownictwa odnoszącego się do nazw wartości, a także rozumienia procesów komunikacji interpersonalnej. Punktem wyjścia przedstawionych działań była interwencja pedagoga w związku z problemem natury wychowawczej, co spowodowało opracowanie i wdrożenie cyklu zajęć odnoszących się do roli norm i zasad w życiu społecznym oraz wskazanie rangi określonych wartości w budowaniu wspólnoty klasowej. Kolejnym etapem eksperymentu było włączenie treści programowych z języka polskiego odpowiadających wyodrębnionym problemom: nazwy wartości kształtujących życie grupy, wspólnoty, opis przeżyć wewnętrznych postaci, motywacja postępowania bohatera literackiego. Z analizy przedstawionych działań wynika, że bardzo owocna dydaktycznie i wychowawczo okazała się taka struktura procesu kształcenia: najpierw odniesienie do konkretnego problemu życiowego dzieci omówionego w toku działań warsztatowych przez pedagoga, potem przeniesienie na grunt treści polonistycznych (lektury i formy wypowiedzi). Badanie wyraźnie pokazało nierozzerwalność i komplementarność procesów wychowania i nauczania.

Obraz zespołu Aspergera w świadomości studentów studiów nauczycielskich w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie

*Ireneusz Kowalewski, ireneuszkowalewski@go2.pl, Pracownia Psychosomatyki,
Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie*

Wśród codziennych spraw, przebywając w otoczeniu zdrowych, otwartych na świat ludzi, którzy opowiadają nam o swoich emocjach, uczuciach i pragnieniach, spotykamy osoby zamknięte w świecie własnych przeżyć, żyjące jakby w oderwaniu od rzeczywistości, nieumiejące przystosować się do powszechnie przyjętych norm i zachowań. Jednostki te mają trudności w komunikowaniu się i odczytywaniu społecznych sygnałów. Może to być jeden z trzech najczęściej spotykanych rodzajów upośledzenia rozwojowego – autyzm, a dokładniej jedna z jego odmian - Zespół Aspergera (ZA).

Chociaż zespół Aspergera jest częściej spotykany niż autyzm, nadal jest rzadko rozpoznawalny zarówno przez rodziców jak i nauczycieli.

Celem głównym niniejszej pracy jest zbadanie obrazu zespołu Aspergera w świadomości studentów kierunków nauczycielskich. W tym celu przebadano 120 studentów trzeciego roku studiów, kierunków nauczycielskich w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie w 2018 roku. W celu zebrania odpowiedniego materiału empirycznego, autor posłużył się metodą sondażu diagnostycznego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy badań, można wysunąć ogólny wniosek, że świadomość społeczna studentów na temat osób z zespołem Aspergera jest niewielka. Studenci często myślą zespół Aspergera z autyzmem. Młódzież, co prawda zna podstawowe objawy świadczące o występowaniu zaburzenia, ale równocześnie deklaruje brak umiejętności zajmowania się tego typu chorymi. Bezpośredni kontakt z chorymi miała tylko niewielka liczba ankietowanych. Optymistyczny jest jednak fakt, że większość studentów deklaruje chęć niesienia pomocy i udzielenia wsparcia osobom z zespołem Aspergera.

Absolwenci kierunków nauczycielskich powinni posiadać szeroką wiedzę oraz umiejętności pracy wychowawczo-pedagogicznej z dziećmi z ZA. Ich szerokie oddziaływanie społeczne oraz prezentowany wzór osobowy ma wpływ na młode pokolenie oraz kształtowanie kultury zdrowotnej. Stąd zdaniem autora konieczne jest wprowadzenie dodatkowych zajęć w ramach studiów nauczycielskich dotyczących dzieci z zaburzeniami okresu progresywnego z szczególnym uwzględnieniem Zespołu Aspergera i autyzmu.

Papierowa czy elektroniczna forma pisma jako narzędzia komunikacyjnego na podstawie studenckiego forum internetowego

Andrzej Postawa, andrzej.postawa@pwr.edu.pl, Zespół Politologii i Komunikacji Społecznej, Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych, Politechnika Wroclawska

Czy Homer napisał Iliadę i Odyseję? Pytanie wydaje się banalne z punktu widzenia praw autorskich, ale nie jest ono takim, gdy zapytać o formę narzędzia komunikacyjnego, z którego korzystał ten starożytny twórca przekazując potomnym te słynne epepeje. Krótko mówiąc: najpierw te dzieła były spisane a potem przekazywane ustnie czy odwrotnie? Dylemat ten najprawdopodobniej pozostanie nierozwiązany, natomiast istotnym poznawczo problemem jest to, jak dana forma przekazu medialnego wpływa na sposób interpersonalnego komunikowania. Czy rzeczywiście forma oralna powodowała, że ten sposób komunikowania był najbardziej efektywny? Czy analogicznie można powiedzieć to samo o wpływie pisma, druku i fotografii na rozwój komunikacji wizualnej? Czy wynalazek Internetu powoduje zamianę tradycyjnej książki na elektronicznego ebooka? Czy wpływa to także na zmianę sposobu komunikowania jak w przypadku komunikacji audialnej i wizualnej?

Jeśli w teorii proroka współczesnej komunikacji interpersonalnej Marshalla McLuhana media kształtują ludzkie doświadczenia stając się przekazem, to wydaje się, że w rzeczywistości medialnej XXI wieku jest inaczej. To osobiste doświadczenia kształtują media, gdyż mogą przystosować się do rozmaitych okoliczności a nawet zmuszają te okoliczności do dostosowania się do nich. Ciągła miniaturyzacja i konwergencja technologii zmienia relacje pomiędzy człowiekiem i narzędziem. Ciało ludzkie bardziej niż przedłużeniem narzędzi medialnych staje się ich pochłaniaczem a pojęcie protezy zostaje zastąpione hybrydą. Medium staje się przekazem czy przekaz kształtuje medium? Nauka wpływa na rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, czy te nowe technologie wpływają na sposoby zdobywania wiedzy? Analiza studenckiego forum internetowego jest próbą odpowiedzi na powyższe pytania.

Rola emocji w pedagogice pamięci

Anna Czerner, *a.czerner@cmjw.pl*, *Centralne Muzeum Jeńców Wojennych*,
www.cmjw.pl

Na ogół jednym z oczekiwanych elementów wizyty czy to w miejscu pamięci, czy to w muzeum martyrologicznym jest, obok komponentu poznawczego, doświadczenie afektywne – rodzaj poruszającego przeżycia wynikającego z historii tego miejsca, dramatycznych przeszłych wydarzeń. Gdy mówimy o muzeach martyrologicznych in situ, wydaje się, że w tym przypadku emocje szczególnie będą dochodzić do głosu, bowiem są to instytucje muzealne zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca naznaczonego tragedią ofiar, tak jak na przykład Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau. Jednakże w kontekście wspomnianych silnych przeżyć emocjonalnych powstaje pytanie o to, w jakim stopniu wpływają one na proces poznawczy oraz na bardziej trwały efekt wizyty w miejscu pamięci – postawy materializujące się społecznie, aktywnie, w kontakcie z konkretnym, żywym człowiekiem (np. reprezentującym kulturową Inność). Z podobnym problemem mierzymy się w Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych, w zasadzie przygotowując niemal każdą wystawę czy działanie edukacyjne balansujemy pomiędzy przekazem czysto merytorycznym a przeżyciowym, sensualnym, uruchamiającym emocje. Takie są obecne tendencje w muzealnictwie, tak konstruowane są w narracje wykorzystywane w pedagogice pamięci. Prezentowana praca miała na celu ukazanie różnych metod i mechanizmów odwoływania się do sfery emocjonalnej odbiorcy skonfrontowanego z trudną historią, zwłaszcza tą naznaczoną martyrologicznie. Ponadto podjęta została próba oceny tych działań w perspektywie ich efektów długofalowych – czy, mówiąc wprost, wstrząsające nieraz przeżycia towarzyszące zwiedzaniu, mają szanse przełożyć się na relatywnie trwały stosunek do świata doświadczanego już na co dzień, dzielonego z innymi, domagającego się działania a nie tylko deklaracji światopoglądowych?

Skuteczność nauki słownictwa na platformie on-line – instalng.pl

Artur Baranowski, *art.baranowski@gmail.com*, Wydział Biologii i Nauk o Środowisku, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Nauczanie za pomocą technologii i platform e-learningowych jest obecnie coraz powszechniejszym sposobem wykorzystywanym przez nauczycieli w ich codziennej pracy. Wiele badań jest wciąż niejednoznacznych a badacze badacze wskazują na konieczność przeprowadzenia eksperymentów na konkretnych narzędziach. Niniejsza praca przedstawia zastosowanie platformy instalng.pl do nauki słownictwa w kontekście zdań w trakcie jednego semestru, w ramach przedmiotu biologia po angielsku, wśród uczniów klas gimnazjalnych. W ramach tego pomiaru postawiono dwa cele sprawdzenia czy nauka na platformie jest efektywna oraz w jakim stopniu. Sprawdzono również wpływ liczby wykonanych sesji na praktyczne umiejętności językowe. Uczniowie odbywali codziennie 2-3 krótkie kilkuminutowe sesje powtórzeniowe słownictwa w kontekstach zdań. Porównanie wyników na początku eksperymentu i po jego zakończeniu pozwoliło przyjąć postawione hipotezy, iż platforma e-learningowa jest skutecznym sposobem na naukę nowego słownictwa a systematyczność wpływa pozytywnie na liczbę zapamiętanego słownictwa.

Autor zwraca uwagę aby w dalszych badaniach zróżnicować typy zadań testowych oraz zebrać podstawowe informacje o poziomie językowym grupy. Oczekiwaną wartością byłoby też przeprowadzenie doświadczenia w oparciu o grupę kontrolną tak aby zbadać poziom nabywanych umiejętności i wiedzy tylko na podstawie zastosowanego narzędzia e-learningowego.

Pracę podsumowuje stwierdzenie, iż obecne narzędzie wspomagające proces uczenia i nauczania ma wysoką skuteczność i należy je wykorzystywać w codziennej praktyce szkolnej.

Sukces pedagogiczny w biegu życia ludzkiego Orłów Targówka

Aleksandra Drązkiewicz; drazkiewicz.a.m@gmail.com, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, www.aps.edu.pl

Dążenie do sukcesu rozpoczyna się już we wczesnym dzieciństwie – gdy dziecko wykona jakąś czynność a osoba dorosła swoim zachowaniem okaże zadowolenie jest to potraktowane przez małego odbiorcę jako nagroda. W przypadku okazania niezadowolenia ze strony dorosłego dziecko od razu odbiera to niezadowolenie jako karę, a także sygnał do zmiany swojego zachowania. Odpowiednie nagradzanie umacnia wiarę we własne siły i wartości, zachęca do podejmowania coraz to trudniejszych wyzwań, dostarcza pozytywnych emocji, przyczynia się do dobrego samopoczucia, wzmacnia relacje pomiędzy osobą, która nagradza, a nagrodzonym, a także motywuje osoby, które są świadkami otrzymania przez kogoś innego owej nagrody. Nagroda powinna oczywiście zostać przyznana w odpowiednim momencie, może zostać wyrażona poprzez słowo, gest, sprawienie przyjemności osobie nagrodzonej, może wiązać się także z przyznaniem nagrody rzeczowej. Zazwyczaj odniesiony sukces uskrzydla, daje siłę i jest motywujący. Czasami staje się początkiem czegoś pięknego, ale bywa też inaczej. Sukces osiągnięty przy ogromnym koszcie emocjonalnych sprawia, że ma się ochotę zakończyć tę działalność i już nigdy do niej nie wracać.

Od 2010 roku w dzielnicy Targówek m.st Warszawa przyznawana jest prestiżowa nagroda Orłów Targówka. Laureaci muszą wykazać się znaczną działalnością naukową, społeczną, a także na poziomie działalności artystycznej czy sportowej. Kryteria przyznania nagrody ściśle określa niezmienny od początku istnienia konkursu regulamin. Sama jego formuła okazała się na tyle atrakcyjna, że przyciąga do siebie corocznie uczniów, rodziców i nauczycieli, a gala finałowa jest jednym z najważniejszych wydarzeń w ciągu roku. Wiele innych ośrodków i gmin w całej Polsce z pewnością również organizuje podobne konkursy, natomiast trudno jest znaleźć taki, który posiadałby niezmienną formułę przez taki okres czasu, a także corocznie przyciągał coraz większą grupę osób zainteresowanych.

Wyzwania nauczycieli geografii z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontekście nowej podstawy programowej

Artur Żyto, zytoartur@gmail.com, Studenckie Koło Naukowe Geografów im. S. Pawłowskiego, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.skng.home.amu.edu.pl

Małgorzata Cichoń, cichon@amu.edu.pl, Pracownia Dydaktyki Geografii i Edukacji Ekologicznej, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.pdgiee.home.amu.edu.pl

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia nakłada na nauczycieli uczących w tych szkołach obowiązek większego, niż dotąd, zastosowania różnych narzędzi z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w nauczaniu. Podstawą stosowania technologii komunikacyjno-informacyjnej podczas lekcji geografii są różnego rodzaju programy umożliwiające gromadzenie, przetwarzanie oraz wizualizację danych środowiskowych, a także programy graficzne, które ubogacają formę przekazu, a także aktywizują uczniów. W niniejszym referacie przedstawiono systematykę pojęć związaną z wykorzystanymi w nauczaniu geografii multimediami, w których szczególną uwagę poświęcono systemom informacji geograficznej (GIS). W ramach podjętej problematyki przeprowadzono badania ankietowe wśród nauczycieli, dzięki którym uzyskano informacje na temat znajomości, wykorzystania i oceny poszczególnych aplikacji multimedialnych przez nauczycieli, a także zweryfikowano ich oczekiwania względem rozwoju własnych kompetencji informatycznych. Większość badanych stosunkowo często wykorzystuje komputer podczas zajęć lekcyjnych, bazując jednak przede wszystkim nie na programach gisowych, lecz graficznych, a także na internetowych platformach aktywizujących. Nauczyciele pozytywnie oceniają rolę multimediiów w nauczaniu geografii, wskazując jednocześnie na potrzebę opracowania scenariuszy lekcyjnych, zawierających opisane dokładnie możliwości praktycznego zastosowania narzędzi TIK a nauczaniu.

Zastosowanie grywalizacji w edukacji na przykładzie matematyki

Anna Gałuszka, *annamaria.galuszka@gmail.com*, Wydział Budowy Maszyn i Informatyki, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej

Celem wystąpienia było dokonanie przeglądu narzędzi wykorzystujących zasady grywalizacji służących do wspomagania nauki matematyki.

Zaprezentowano zarówno ogólnodostępne metody, jak i autorskie rozwiązania. W pracy zawarto przedstawienie i porównanie gier komputerowych, gier dostępnych na urządzenia mobilne, a także gier planszowych i układanek dydaktycznych. Pokazano przykłady pomocy edukacyjnych wykonanych z drewna zgodnych z systemem Montessori w myśl zasady „Pomóż mi zrobić to samodzielnie”, pozwalających na wspomaganie edukacji matematycznej dzieci w wieku 5-9 lat. Wyodrębniono zarówno zalety, jak i wady poszczególnych rozwiązań biorąc pod uwagę ich dostępność, język (w przypadku programów), możliwość samodzielnej pracy uczniów, aspekt finansowy.

Stworzono podsumowanie, które stało się podstawą do wysunięcia tezy kolejnych badań nad zagadnieniami związanymi z wykorzystaniem zasad grywalizacji w nauczaniu matematyki. Przedstawiono założenia projektu „Opracowanie projektu i realizacja matematycznej gry edukacyjnej dla uczniów klas piątych Szkół Podstawowych z obszarów wiejskich województwa małopolskiego oraz śląskiego” realizowanego w ramach konkursu grantowego w ramach Programu „mPotęga” – V edycja, którego adresatami działań są uczniowie klas 5 szkół podstawowych.

Wnioski wynikające z analizy pozwalają na stwierdzenie istotnego wpływu wykorzystywania grywalizacji na poziom zaangażowania i motywacji do nauki wśród dzieci, czego konsekwencją jest wzrost poziomu ich kompetencji matematycznych.

Indeks Autorów

Baranowski A.....	34
Cichoń M.	36
Cichowicz E.	18
Cieślak T. M.....	21, 29
Czerner A.	33
Drażkiewicz A.....	35
Frołowicz E.	27
Furgała M.....	30
Gałużka A.....	37
Jurzysta M.....	26
Kamińska M.....	25
Konieczny M.....	20
Kossakowska-Maras M.....	22
Kowalewski I.	31
Laszczkowska Z.....	28
Lewicka-Zelent A.	11
Mach E. M.....	24
Piechowicz A.	19
Polaszewska A.	15
Postawa A.	32
Sobas M.	17
Tomaszek K.	16
Witek A.....	23
Żyto A.	36